

Z

VONJ

Leto III. List 23.

NA DUNAJI 1. DECEMBRA 1877.

LJUDMILA.

Na oknu duhovnik mlad sloni
 V večérno stran upira oči,
 Kjer solnce zahaja za góre.
 „Da tudi bi moj že nágnil se dan,
 Življenja sem truden, pokoja želján,
 Kaj še veseliti me more?“

„Le urno, le urno, duhovni gospod!
 Popotna žena, ne vé se odkod,
 Želi poslednje pomoči.
 Na cesti so jo zapustile moči,
 Pobrali so jo, in zdaj leži
 Tam doli v kovačevi kočii.“

Po vási se glási zvonček drobán,
 Na desno, na levo poklékajo v stran
 Možjé, žené in otroci.
 Med njimi z lučjo cerkovnik, zad
 Pobožno stopa duhovnik mlad
 S popotnico sveto v roci.

V temotni izbi mlada gospá
 Na postelji stoče. Ko sta samá
 Oberne se v spovednika.
 Po čelu ji teče smertni znoj,
 „Duhovni oče, sodnik zdaj moj!
 Jaz grešnica sem velika“.

„Morilka sem! Življenje mladó
 V pomladnjem cvetu — sercé zvestó
 Nevsmiljeno sem pokončala!

Kakó me je ljubil, kako se boril,
 Da z mano kedaj bi združen bil,
 A jaz sem z njim se igrala!

Prepozno spoznanje, kesanje, gorjé!
 Zapustil je kraj — morebiti že
 Odeja ga hladna zagrinja.
 In ako živi, kakó živí!
 Za mojo pregreho se pokorí,
 In mene sovraži, preklinja!

Po svetu romala sem za njim,
 Zastonj ga iskala; zdaj tu ležim,
 Brez odpuščenja umiram.
 Oj kje si, oj kje, moj Radivòj!
 Da róko mi daš, z njo duši pokòj?
 Zastonj se po tebi oziram!“

Kaj storil je on? Rokó ji podá:
 „Odpustil ti je iz vsega sercéa,
 Pokojna bodi, Ljudmila!“
 Pogleda ga ona, s poslednjo močjó
 Pritisne na usta, poljubi rokó,
 In mirno je glavo nagnila.

Na oknu duhovnik mlad sloni,
 V večérno stran upira oči,
 Kjer solnce zašlò je za gore.
 I njemu skóraj nágne se dan,
 Življenja je truden, pokoja želján, —
 Dovolj je brez greha pokore!

B. M.

LEPA VIDA.

Roman. Spisal Jos. Jurčič.

(Dalje.)

DEVETNAJSTO POGlavJE.

Večer se je bližal, a vedno je še župnik Samorod v velikih skerbéh čakal v gostilni svojega brata Antona, ki je bil popustil ga in šel iskat Italijana Paolija. V navadnih stvaréh je imel dober svet staršega brata duhovnika vselej veljavo pri Antonu, ali kader je govorila strast, tačas bi bil župnik zastonj govoril. Tako tudi danes župnik ni nič opravil, ko ga je prosil, naj izkuša mirno premisliti stvar in ne prenačljeno delati. Kakor vihar je Anton zdirjal po mestu s prisego, da mora najti Italijana. Župnik je Boga molil, da bi se bratu ne posrečilo dobiti Paolija, ker vedel je, da tu mu pojde za življenje in smert. Zatorej se v strahu ni upal geniti nikamor in minute so mu bile dolge kot ure.

Edino, kar je bil storil, bilo je, da je odposlal hlapca na dom Samorodov, Vidi poročat, da Anton vse vé, naj se torej umakne z doma, naj se dobro in kam dalje skrrije, dokler moža prva divja jeza ne mine. Kajti kaj bode Anton z ženo storil, tega si župnik misliti ni upal, kakor je pa brata poznal, bal se je najhujšega.

Mrak je že bil, ko Anton ves spéhan pride k čakajočemu bratu v gostilno. Truden séde za mizo in glavo podpre. Obraz mu je bil ves izpremenjen, pogled divji, lasje razmeršeni. Župnik se ga je bal ogovoriti.

„Nisem ga našel, ušel mi je za danes“, reče Anton zamolklo.

„Bog je tako hotel, da ne storiš česa v naglosti, kar bi ti kasneje žal bilo, kader stvar hladno premisliš“.

„Žal? Meni žal? Morem li ga večkrat ubiti, gada? Ko bi imel vsaj sto sere, da bi ga stokrat zaból! Bog? Kaj ima Bog tu opravka? Zakaj ga ni z nebeško strelo zadel ali v zemljo pogreznil tačas, ko mi je prinesel hudiča sè soboj v hišo. Zato naj zdaj meni delo prepusti, in jaz ga doveršim, če sam zraven devetkrat poginem“.

„Ne kolni Boga!“ prasi župnik.

„Ne boj se záme. Poginem ne prej, predno ne kaznjujem obéh. Njega in nje“. (Tu dá Anton svoji ženi ime, ki ga nismo zapisali.) „Ha-ha-ha! Pojdi sem in pljuni mi v obraz, brate! Jaz nisem mož. Še stara kermežljava baba, ki sama sebe pozablja, ne bi se bila dala tako gerdo za nos voditi, tako slepariti, kakor sem se dal jaz. Brate, zaničuj me, prosim te, smijaj se mi. Smešen sem prokleta! Uteče mi žena za laškim fantalinom. Kader se ga naveliča, pride nazaj zopet k meni in jaz vsaki pripovedki rad verjamem! Povedaj mi, ali bi bil še kedó verjel. Povedaj mi, kakó jo naj zadavim?“

„Kazen prepuščaj Bogu, njegova je sodba. Ona je tudi dovolj

kaznovana za svojo mlado lehkomiselnost, skesana je, še Bog ji bode odpustil“^a, reče župnik.

„Dovolj kaznovana? Koliko je dovolj? Mlado lehkomiselnost praviš? Ti hočeš reči s tem, da je mene starega zapustila in šla za mladim laškim gizdalinom. Mene starega? Pa ne samo mene, ne, ne samo mene!“ vpije Anton in iskré se mu divje oči.

„Zapustila je mlado dete svoje, dete moje. Mačka bi se s tigro v boj spustila, predno bi svoje mlado ostavila in šla, plaha zajka brani svoj zarod, le Basnigojeva prokleta hči je mogla svoje dete zapustiti in za tujim obrazom ubegniti! In to mi svetuješ ne kaznovati? Bog tega ne sme odpuščati. Pa če hoče on, Anton Samorod noče, veš, čuješ? Ko bi bila samo mene pustila, dejal bi bil mordà, pa le mordà: prestar, pregerd sem ji, prepust, naj ide, naj se ne nasisi...“ (govor Antonov je bil tu nadalje nezapisen), „pa naj se ne prikaže več. Ali ženska, ki more svoje dete zapustiti, ki prestane biti mati, ne more pri meni živeti. Si li že slišal kedaj o taki materi? Nisi! Vida sama je to mogla, in glej, jaz sem to žensko rad imel, jaz. Ali te ni sram takega brata?“ Zakrije si oči in med persti so mu tekle solze od silne jeze.

Kaj je mogel župnik na take besede odgovarjati? Kar bi bil rekel, bilo bi olje v ogenj. Oba molčita nekaj časa. Anton potem le zdaj pa zdaj v mizo zarenči, znamenje, da se mu divje misli v možjanih dalje razpletajo.

„Pij, potem ideva počivat in jutri bodeš bolje sklepal, kar ti je storiti“, reče župnik.

Anton je pač pil, a rekel: „Kaj mi je storiti, to je že skleneno. Počival prej ne bodem, predno nimam njega pod pestjô. Kader oni...“ — naše pero ne sme zapisati imen, katere je Samorod Paoliju dejal — „jenja dihati, potlej pride ona na versto. Potlej hočem počivati, ali kar bode. Mordà pridem potem sam na versto; vse enako mi je. Ona za njim! Ti greš domôv. Vzemi otroka od nje proč, z njo ne govori, če si moj brat. Ona ni več žena moja. Žena! Ha-ha-ha! Kakó jo naj imenujem? Ali mi ne veš najgerjega imena povedati, da ga dajem tej babi, katero iskaje sem pol sveta prehodil, od bolesti skoraj zblaznel, za katero bi si bil dal serce iz telesa iztergati. Povej mi najgerje ime za njo!“

„Nikar ne pozabi, da je bila zapeljana, da je bila premlada, ko te je vzela. Misli sam na sebe več“, reče župnik.

„Zapeljana! Dà, ali zato je treba dveh, zapeljivca in nje, ki se je dala. — Spal ne bom prej, to ti prisezam, predno zapeljivca ne dobim“.

„Kje ga moreš iskati, če je mesto zapustil? Jutri idiva rajši domov...“

„Ne. Še nocoj gre ladija v Benetke in jaz z njo. Drugam ni šel kot domôv. Jutri ga najberž že imam. Potem pridem domôv. In potem pride ona na versto... Vidiš ga!“

S to besedo zasadi sè silno močjo svoj dolgi nož v mizo. „Tako

gotovo, kakor je Bog za nas umerl, ti povem: Kervav in še gorak prinesem ta nož domov, izpuljen iz persij one italijanske kače in potlej je njen, če me doma počaka, če se mi ne umakne tako daleč, da naše solnce ne prisije za njo več. Pa otroka jej vzemi, precej! Ali pa molči! Dá, tiho bodi, da pridem jaz domov“.

Strah je bilo župnika. Poskušal je tolažiti, pogovarjati, ali Anton je enako govoril dalje in ko je ura prišla, ob kateri je začel mesec vzhajati, odšel je na ladijo, ki ga je imela nesti v Benetke na kervavi pot osvete.

Župnik je mogel le Boga prositi, naj varuje brata umora. Ali vedel je, da se reši le, če Bog slučaj, da Paolija doma ne najde. Odhod Antonov bi bil potem še celo ugoden, ker bode mogoče Vido daleč od razljutenega moža odpraviti in rešiti.

DVAJSETO POGlavJE.

Župnik je bil na potu domov prevérjen, da Vido ne najde več na Samoródini, temuč da se je na njegov opomin in svét, ki ga ji je bil v naglosti pismeno iz Tersta poslal, že umeknila in skrila. Da bode on zvedel njeno bivališče, to je terdno upal in namenjen je bil, če ni šla dovolj daleč in če ni dovolj varna, skriti jo še bolje. Čas, mislil je, bode tudi Antona izpremenil, ohladil mu maščevalni duh in Bog vé, da li se ne bode dala stvar zravhati toliko, kolikor je mogoče. Saj je bil dober posrednik za prihodnjost tu, mali si n k o. najboljši prosilec za mater. Torej časa dobiti in mordà bode še vse dobljeno in popravljeno.

Kakó pa se začudi, ko pride na svoj in Antonov dom, na Samorodino, in Vido tam najde. Bila je prvi hip, ko je njegovo poročilo dobila, poslušajoč le naravni nagon samohranjenja res zbežala v rojstveno svojo hišo, na Basnigojevino, kjer bi je Anton vsaj prvi hip ne bil iskal in kjer bi se mu bila utegnila skriti, ako bi prišel. Ali drugo jutro se je bila že sama zopet v Samorodino vernila, predno je bil župnik tja prišel. Vernil se je bil oni kljubovalni ponos, kateri ji je bil kot deklici lasten. Naj se zgodi kar hoče! Naj stori z njo kar hoče! Naj jo ubije, ali zapodi po svetu, če hoče!

„Za Boga! kaj delaš tu, pojdi proč, da te ne najde, doma ne smeš biti“, prasi župnik.

„A jaz hočem biti“, reče ona.

„Tí ga ne poznaš, kakšen je v svoji divjosti. On te more — usmertiti!“

„Naj me! Ali poslušati me mora prej. Povedati mu hočem, da sem kriva, da me ima pravico umoriti. Ali nisem sama jaz kriva, on tudi, vi tudi, moji starši tudi, vsi vi ste krivi. Pomagajte mi, da mu to v obraz povem, potlej me pa naj ubije. Vi znate to bolje povedati, in veste vse in razložiti si morete vse. Kolikrat sem pre-mišljala jaz, ali povedati ne znam, zato mi vi pomagajte. Kader bode to vse slišal in pozneje vse premislil, kakor sem jaz, odpustil

mi boče morda vsaj nekoliko. Ne bežim, ne! Ko sem prišla sim nazaj iz svoje sramote, nisem mislila legati. Nič nisem mislila zakrivati. Menila sem, da on in ves svet že vé in zna mojo sramoto. Še le ko sem videla, da ne on, ne mati, ne nihče ne vé, kaj je res z menoj bilo, porabila sem one izmišljene govorice. Hotela sem, ko sem domov hodila, le še svoje dete enkrat videti. Potem naj me mož ubije, če me hoče. Ostala sem potlej pri njem, saj veste, nič ni slutil, da mu lažem. Ali po noči si terdno spati poleg njega nisem upala iz vednega strahu, da mu v spanji in v sanjah ne bi izdala, kar mi je težko ležalo na vesti. Kaj mi je pomagalo, ko sem se moza spoštovati naučila še le potlej, ko ga več vredna nisem bila. Nikamor si nisem upala, govoriti nisem več znala, vse misli so me bodle, o vsakem tujem berači sem se ustrašila izdajalca, vsak pogovor med ljudmi me je pikal, vsako vprašanje me je vznemirjalo. Tako sem živela. Zatorej naj zve vse, saj je enkrat tega konec. V Terstu, ko sem onega nesrečnega človeka ugledala, strepetala sem in slutnja me je obšla, da zdajci pride, kar je res prišlo. Zato le pustite, naj me umori, če me hoče. Le poslušati me mora. Zakaj je bil tak z menoj od kraja? Zakaj mi je onega človeka v hišo pripeljal in priliko dal? Vi ste vedeli, da ni prav, da vašega brata vzamem, vi ste mi enkrat odgovarjali, dobro se domišljam. Ali zakaj mi niste vsega povedali, da bi bila jaz, mlada in neumna kakor junica na paši, razumela zakaj! Vi vsi mi niste povedali, da ga moram ljubiti, če ga hočem vzeti in če hočem srečna biti z njim. Kedó mi je to povedal? Mati ne, oče ne, on ne, vi ne, a jaz sama nisem vedela. Vzela sem ga iz lehkomišelnosti in otročje nevednosti. Oni človek še le, njegov znanec Paoli, moral je priti, da mi je povedal, česa pogrešam v zakonu, da mi je iskro ukresal, ki je dremala v meni, iz katere se je razpalila vroča strast, ki me je gnala do tja, kjer sem bila in kjer sem, ki mi je v nebesa kazala, pa me v pekel pahnila. Mlad je bil kakor jaz, lep, meni versten, govoril je kakor je moje vroče serce hrepenelo in kakor še nikedó z menoj ni govoril prej. Jaz sem mu verjela. Kako ne bi bila, saj se mi je zdelo, da vsak dih v meni resnico njegovih besedi tisočkrat poterjuje. Tačas sem vas proklinjala vse vkup, da ste me nepodučeno in prenagljeno pustili v jarem, ki mi ni bil znan, proklinjala, da ste mi tako vso srečo, vso ljubezen odtegnili, kakor sem jo imela pravico zahtevati jaz, kakor vsaka druga ženska pod solncem, dà, še bolj jaz, kot vsaka druga. Zakaj ste me tako nepodučeno pustili, zakaj me je on vzel, zakaj mi priliko dal, da sem verjela človeku, ki ga zdaj kolnem do nebes? To, to mu dopovedat mi pomagajte, potem naj me zabode, če hoče, ali sama grem na pečino in naj me v morje sune“.

„Ubožica! Tudi ko bi ti bili prej pripovedovali in te učili, ne bi bila verjela. Mušici se dopada svetla luč, leti k njej po večo srečo, nego je v navadnem večernem hladu, pa najde terpljenje in smert. Jaz to umem. Ali tvoj mož tebi nasproti tega zdaj ne boče

hotel, ne mogel umeti. Pusti ga samo meni, s časom mu dopovem sam, kar mu ti hočeš. Zato se moraš od tod umakniti proč“, reče župnik.

„Nikamor ne grem“. Pri tem, rekel bi, svojeglavnem izreku je Vida ostala. Bila je zopet vsa ona kljubovalnost, ona ponositost v njej, ki ji je kot deklici tako dobro pristala, a vendar kak razloček v njej med tedaj in zdaj!

Kar je župnik rekel in dejal, da bi jo pregovoril, bilo je zastoj. Udala se je v neko apatijo in nič ni odgovarjala. Staremu možu je bilo strašno težko pri srcu in silno se je bal vsakega prihodnjega dneva.

Ostal je na Samorodini. Hotel je in moral je osebno navzočen biti, kader pride brat domov, ker le on ga je mogel zadrževati, in bil je tudi namenjen z vso živотно močjo, da ne bode kaj silovitega storil.

Čakal je dva, tri dni, pet dni, teden. To je bil strahovito dolg čas, vsak dan leto in več.

Antona ni bilo.

Župnik je postajal od dne do dne bledejši. Poslal je posle v Terst pozvedavat.

Čez štirinajst dni je dobil pismo.

Nesel je pismo Vidi, zaničljivo jo je pogledal, oh tako kakor ta zmirom dobri obraz nikedar pogledati ni znal, vergel ji pismo pod noge na tla in rekel:

„Ne boj se, ženska, nič hudega ti ne bode storil tvoj mož, ne more ti več, ti si mu vse“.

S temi besedami se oberne in odide.

Vida se hlastno pripogne po pismo, a ko ga ima v roci, trese se vsa, ne upa si pogledati, kaj je v njem. Na zadnje, bere, bere, bere, pismo ji odpade na tla, počasi vzdigne obe roki in objame svojo lepo žarečo glavo, pa zavriska tako strahovito, da se je razleglo po vsem Samorodovem dvorci, potem pa se zgrudi.

(Konec prih.)

R O S A N A.

VIII.

Dve leti potem sta bila oče Jelenko in Somrak zopet v pogovoru. V Somrakovi hiši je bilo zadnji čas, da gre skerbni gospodar gori „na izbo“ pogledat po zibéli. Praskáje se za ušesom napoti se Somrak gori pod streho, kjer je čestito orodje, gnezdo mladih Somrakov in Somračie, počivalo v kotu med drugo navlako. O prvem pogledu je bilo Somraku jasno, da potrebna poprava razpale zibéli preseza njegovo mizarško umetnost. Tu je bilo treba spretnejše roke: stari Jelenko je moral v hišo; saj je tudi še mnogo druge poprave!

Na dvorišči pred Somrakovo hišo, pod staro košato hruško, se je trudil Jelenko, primérjal in zbijal poterto zibel, Somrak pa je gledal, ugibal in pomagal. kolikor je vedel in znal.

„Veš kaj, Somrak“, reče Jelenko, tehtno in resno gospodarju, izpustivši červivo desko iz roke, to ne bo nič; „nové bo treba, nove, Somrak!“

„Za enkrat menda bo vendar še kako, saj upam, da je zdaj zadnjikrat“.

„Kakor bo volja božja. Samo to ti pravim, da zdaj ti ní več take sile, zdaj se že lahko malo ganeš; lepo si se okoristil z božjo pomočjo in Skalarjevo. Ali boš zdaj še tako govoril o Skalarji?“

„Nič nápačen mož!“

„Menim da ne! Tiste njive, tisti gozdek —“

„Res, na pol zastonj sem jih dobil!“

„Na pol zastonj! Kaj boš? saj sva sama; reciva: skoraj zastonj; tisti božjaki, to je bilo samo za ime, da bi se ne dejalo: Vbógajme mu jih je dal! Kako si se vendar tako prikupil možu, Somrak?“

„E kaj bom jaz, oče Jelenko! Veste, to so vam bila čudna pota; ženske, ženske! Ženska vse opravi s tistim svojim sladkim jezičkom. Moja Katra se je nekako seznanila z Rosano, pa ji je že pošepetala na uho in namignila, kaj bi bilo dobro. Dekletec pa in oče — saj veste, ona z njim dela, kar se ji zdi. Ni je stvari, da bi ji jo odrekel; zvezdo, menim, bi ji sklatil z neba, ako bi mu velela. Mož je ves izpremenjen, odkar je ta vráždica v gradu. Saj tisto je pa tudi res, dekle ní, kakor so navadna dekleta. Lepa je kakor misel in dobra, prijazna je tudi. Ko pogleda človeka z onimi velikimi, lepimi očmi, tako čudno! kar neka sladka groza obide človeka! Ali mislite, Jelenko, da je res njegova hči, prava hči?“

„Zakaj bi pa ne bila?“

„On sam pravi; čudno je res, pa naj bo; meni je prav, pri gospódi se godé čudne stvari. Ali ste videli, kako je zdaj na Skali? Vse posnaženo in pobeljeno po gradu zunaj in znotraj, vse polno rož in pisanega cvetja okolo gradú; vse veselo, prijazno, kamor oko pogleda; on sam se je pomladil za deset let; in dobre volje je vedno, prijazen z vsakim človekom. In kader ona vzame svojo kitaro, sede na klop pod drevesom, ali pa tudi na tla in začne peti — ali ste jo že slišali peti?“

„Slišal, slišal“.

„Torej veste, kako poje! On jo pa gleda in posluša in srečen je; sama sreča ga je in veselje. Čudne stvari se godé na svetu, in to v našem kraju! In pa Marko; ravno o tistem času je prišel v naše kraje, kakor Rosana, sam Bog vedi odkod. Jaz bi sodil, da je kak Primorec, prav tak je, kakoršni so bili tisti zidarji, ki so našo cerkev zidali, černih lás in očí, ornjavelega lica, in zateza tudi tako čudno, ko govori“.

„Lep dečko; in krepak je tudi in močan“.

„Ali ste slišali, kako je bil zleknil in na tla položil Pozn-kovega Antona, ki smo ga vendar imeli za najmočnejega v tem okraji?“

„Slišal sem praviti“.

„Jaz sem bil zraven. Anton mu je zabavljaj, dražil ga, kjer je mogel; saj veste, zaradi Rézke. Prej smo vsi mislili, da bosta mož pa žena; ali ko je prišel Marko v hišo, zagledala se je vanj, in ubogi Anton — obriši si usta! Ni čudo torej, da ga ni mogel živega videti. Nagajal, zabavljaj mu je, kader je utegnil. Vse se je čudilo, da Marko tako voljno terpi in prenaša njegovo vedno zbadanje. Ali slednjič mu je vendar kri zavrela. Bilo je v nedeljo po keršanskem nauku, ravno tukaj. Marko je bil pri nas „v vasi“; v pogovoru sva stala kakor zdaj midva pod to hruško; kar pride Anton mimo z drugima dvema. Ko zagleda Marka, začne mu zopet zabavljati; Marko mirno posluša; besede ni žugnil, tako da sem se mu čudil. Mislil sem si, to je pa že vendar preveč, da dáje delati se sábo, kakor svinja z mehom, in da se ne gane. To je dajalo Antonu še več poguma; mislil si je, temu človeku ní do živega priti. Imenuje ga slednjič potepuha, ki se je sim pritepel ne vedi od kod, da se tu liže okolo naših deklet, naj gré tja za ono Rosano, zanj je dobra ona ciganka! Ko bi ga bili videli pri tej priči; zderzne se po vsem životu, kakor bi ga bil gad pičil, oči se mu zablistajo in kakor strela prašči vanj. Okolo pa za ga zgrabi, privzdigne, derži ga nekaj časa in stiska, kar kosti so hreščale, potem ga trešči ob tla kakor snop. Groza nas je obšla vse. Slednjič ga izpusti, ter mu reče mirno: Tako, zdaj hodi! Nato se verne k meni, kakor da bi se ne bilo nič zgodilo. Anton se pobere in otide tiho sè svojima tovarišema“.

„To ni bilo Bog vé kako „moško!“

„Kaj pa da ni bilo; ali kaj se hoče? Videl je, vsi trije so videli, da se ní norčevati z njim“.

„Torej tista beseda „ciganka“ ga je tako zbóla: to bi kazalo, da stvar ní sama ob sebi“.

„Ljudje res tako govoré, ali jaz ne verjamem, da bi bilo tisto kaj. Marko se je čisto pokmetil. Rezka je bogata, lepo domačijo ji je zapustil Gregor in gotovine tudi. Pridna je in poštena, lepa tudi, rada ga ima, in kako ga rada ima! Prej je vse dejalo, da je prevzetna; res, nobenega ni pogledala; vsak ji je bil preslab. Ali ta Marko jo je ukrotil, vso jo je izpremenil; za njim se obrača, kakor solnčnica za solncem“.

„In Marko?“

„Marko? Kako bi je rad ne imel, če tudi ne dela z njo, kakor ona z njim! Marko je mož“.

„Kaj pa mati?“

„Mati in hči, ena misel, ena volja. Saj ji je tudi prej, ko je še Gregor živel, vedno potuho dajala“.

„Gregor bi pač ne bil svoje hčere nikedar dal človeku s praznimi rokami“.

„Ej béžite, béžite; ustil se je res, ali žena ga je vendar imela

v strahu. Kaj menite, da bi ga ne bil rad izpravil iz hiše? Ali kaj je mogel proti obema? Ni vsak v svoji hiši gospodar, ki hlače nosi, oče Jelenko!“

Zadnje besede je Somrak nekako moško govoril. Pri tej priči se prikaže mati Somračica iz veže; pred ognjiščem je slišala njun pogovor.

„Kaj boš tí?“ ogласi se žena precej osorno: „tí govoriš, kakor umeš. Jaz pa pravim, da iz té moke ne bo kruha!“

Somraku ní bilo nič prav po volji, da se žena vtika v pogovor; kazalo je, da se ne spušča rad v prepire sè svojo ženo, zakaj? to je sam najbolje vedel. Vendar zdaj ni mogel odjenjati; kaj bi si mislil oče Jelenko?

„Kaj pa tí veš?“ oberne se k svoji ženi, kolikor more pogumno. „Jaz pa pravim, berž ko izpolni Rezka svoje sedemnajsto leto, pa bo poroka“.

„Poroka bo že in kmalo morda tudi, samo čegava, to se vpraša“.

„No, čegava? tí, ki vse veš?“

„Jaz vem, kar vem, ali tebi ní da bi pravila: to bi bilo, kakor da bi dala stvar na oklic. Kaj tu stojiš in čeljustáš in motiš moža pri delu, ko pomagati ne znaš; krave pa stradajo v hlevu, klasti jim je čas. Vam pa se čudim, oče Jelenko, da poslušate to klepetuljo“.

Somrak bi bil svoji ženi gotovo kaj prav jedernatega odgovoril, zlasti ker mu je bila dala tako nespodoben priimek. Vendar tega ní storil; bodi si, da mu ní prišla prava beseda na misel, ali pa je bil premoder, da bi se sè svojo ženo pregovarjal pred tujim človekom: ali je pa morda čutil, da žena prav govori opominjaje ga pozabljene gospodarske dolžnosti, tem bolj, ker so se krave res nepoterpežljivo oglašale iz hleva, kar je bil prej preslišal v živem pogovoru. Bodi si to kakor koli, Somrak se molčé napoti proti hlevu.

Pri tej priči prisopiha ves preplašen stareji sinek Somrakov gori po vertu, kakor da bi mu bil volk za petami.

„Za božjo voljo, kaj je, Drejče!“ zavpije mati prestrašena. Otrok ne dá odgovora, sapa mu je pohajala. Ves zbeگان grabi mater za krilo.

„Torej govori, kaj je, kaj se ti je zgodilo!“ vpijeta oče in mati.

„O joj, joj! — tam doli v ločici — za potokom —“

„Kaj je tam doli?“

„Marko leži — o joj, joj! — Nič se ne gane — pa ves kervav je, o joj, joj!“

„Kaj?“ zakričé vsi trije enoglasno? „Kaj praviš?“

„Marko, Marko, ves kervav, pa nič se ne gane!“

„Kje praviš?“ vpraša Somrak.

„V ločici, za potokom, pri lesi! Mene je strah; tako strah me je, mati!“

„Jezus Nazarenski!“ javka žena. „Taka nesreča! Kaj stojiš pa gledaš? Pojdi, teči, leti! Morda je vendar še pomagati

moči. Oče Jelenko, pojte tudi vi, pomagajte, za pet kervavih ran božjih! pomagaj, kedó je živ! Jaz se ne morem geniti z mesta“.

Žena se je tresla po vsem životu, kakor šiba na vodi. Somrak in Jelenko se urno napotita proti nesrečnemu mestu. Da bi ne prišla prepozno! (Konec prih.) B. M.

PERIKLEJ.

(Dalje.)

Gledališka darila so bila celó nedolžna in nenevarna naprava. Gledališke predstave niso bile Gerkom le zabava, ampak del bogoslužja, in sicer njega izobražujoči in povzdigujoči del. Udeleževati se njih je imel pravico vsak Ger, kakor pri nas iti v cerkev h kaki pridigi.

Dokler so imeli Atenjani leseno gledališče, imel je vsak deržavljan prost vstop. Ali naravno je, da je bil vselej velik nered pri predstavah: kedor je prej prišel, ali kedor je bil močnejši, priboril si je sedež. Ko se je leseno gledališče poderlo in so kamenito postavili, dali so ga v najem, ter zarad reda vpeljali vstopnino, katere je moral en del najemnik deržavi kot najemščino plačevati, drugo pa je ostajalo njemu za to, da je v dobrem stanu vderžaval poslopje. Ali Atenjanom se je kmalu zdelo krivično, da bi zdaj od najlepšega dela bogoslužja izključen bil, kedor nima s čim vstopnine plačati. Zavoljo reda ni bilo pripravno odpraviti vstopnine. Pametna naredba je tedaj bila, da je deržava vsakemu deržavljanu plačala vstopnino, kedor je sam ni zmogel, namreč po dva obola za predstavo, dvakrat na leto, o Panatenajah in o velikih Dionisijah, tako da je vsak mogel se naužiti krasnih umotvorov gerških pesnikov, in si z njimi blažiti seree.

Še le pozneje po Perikleji so začeli ljudstvo nekolikokrat na leto o velikih slovesnostih na deržavne stroške gostiti, t. j. ubožnejši deržavljanji so tedaj na mesto oliv, čebulje in posušenih rib smeli se najesti mesa od onih hekatomb, ki jih je deržava bogovom darovala.

S Periklejevimi nazori o demokratiji se pa ni le vjemalo, vsem deržavljanom kolikor mogoče enako dati priložnosti uživati, kar je potrebno in kar je lepo, ampak hotel je tudi, da se javnega življenja vsi enako udeležujejo, in da s tem kakor na eni strani svojo deržavljansko dolžnost izpolnjujejo, tako tudi si pridobivajo sploh potrebne znanosti in izkušnje. To pa vsem ni bilo mogoče. Kedor je bil bogatin in so zanj doma vse delo opravljali sužnji, je lahko po ves dan zboroval in politikoval. Ali precej jih je bilo vendar tudi takih, ki so morali na to misliti, da si z delom prislužijo, česar jim je treba. Posla pa je bilo v sodnijah malo da ne vsak dan, kajti Atenjani so se kaj radi pravdali, zato je, gotovo v zmislu Periklejevem, bilo narejeno, da so se najprej udje porotnih sodniških zborov plačevati začeli. Dobival je vsak po tri obole, tako da je priprost

Atenjan z njimi že pičlo izhajal brez drugih dohodkov. Prihajalo pa je zdaj že skoro vse pred porotnike; kajti vsakemu državljanu je bilo dovoljeno od rabsodbe, katere koli gosposke se sklicavati na porotno sodbo, in mogli so se sè svojimi pravdami tudi brez posrednih gosposk naravnost obračati do porotnih sodnij. Odkar so pa morali tudi vsi zavezniki svoje inenitnejše pravde pred atenske sodnije prinašati, bilo je pa že celo veliko dela. Tako so razen praznikov in dni, ko je bil državni zbor, sodniki sedeli dan za dnevom v raznih oddelkih, v katere se je vsako jutro velika truma porotnikov porazdeljevala; za toliko izgubo časa je bilo ubožnejšim odškodovanje pravično.

Tudi za vojaško službo se je pozneje vpeljala plača po 4 obole na dan, kar je bilo še bolj opravičeno, kajti skoraj vedno so imeli Atenjani kako vojsko na nogah, tedaj so ubožnejši morali zanemarjati domače delo. Ali je že Periklej vpeljal redno vojaško plačo, ni gotovo. Izjemoma so že pred njim dajali vojakom plačo, na pr. ko so morali pred Perzijani se umakniti na ladije in otoke. Še celo za udeležbo pri državnem zboru (1 obol) in pri državnem svetu (6 ob. ali drahmo) so začeli pozneje po Perikleji plačevati. To plačevanje je že bilo malo čudneje, ker tu niso tako rekoč za druge delali, ampak so le svoje pravice izverševali.

Tako so se Atenjani s časom privadili za javno delovanje plačo prejemati. Starih Helenov geslo, da se mora vse, kar se za državo stori, zastoj storiti, kedor pa tega ne more, da naj z javnimi zadevami se ne peča, je palo, in zdaj so bili ponosni zarad tega, ker so kolikor moči vsi vladanja se udeleževali, ter seznanjali se z državo znanstvom. Razloček med stanovi je zmirom bolj ginil in to je gotovo k edinosti veliko pripomoglo.

Tako so se Periklejeve ideje zmirom bolj uresničevale in njegova veljava je bila že na tako terdi podlogi, da je sam predložil, naj se Kimon iz pregnanstva nazaj pokliče. Pogovorila sta se, naj Kimon vodi vojske zunaj Aten, Perikleju pa naj prepusti ravnanje notranjih zadev. Tako je bil nekoliko časa mir med državljanji. Ko je pa leta 449. Kimon umerl, stopil je na njegovo mesto Tukidid, pošten in spreten mož, tudi dober govornik, ki je javno iz popolnega prepričanja pobijal Periklejeve ideje gledé na neomejen razvoj demokratije. Ali proti mogočnemu govorniku ni nič opravil. Nastavši prepir med strankama moral je zopet ostrakizem razrešiti. Ljudstvo se je odločilo za Perikleja proti Tukididu. Leta 444. je moral iti poslednji borilec aristokratske stranke iz Aten. Stranka se je razkropila, kakor čeda brez pastirja.

Nekoliko časa je bil zdaj gledé na domače zadeve mir in tudi zunaj ni bilo bojev. Periklej pa je imel gladko pot za svojo politično postopanje. Znanje državnih in sploh javnih zadev je bilo tako razširjeno, da za navadne častne in uradne službe se ni več volilo, ampak srečkalo. Oblast teh uradnikov in častnikov je bila majhena, njih veljava pa tudi ne velika, ker so se tako hitro menjali.

Nekako dostojnost so ohranili arhonti, katere so bili Atenjani vajeni imeti za reprezentante državne oblasti; oni niso bili plačani in treba jim je bilo nekoliko trošiti za zunanji ugled; zato so se ubožnejši tej časti umikali. Politične veljave pa arhonti niso imeli. Čez vse zadeve je gospodaril državni zbor, in v državnem zboru je gospodaril Periklej kakor kralj, ne da bi si bil tako oblast po nepostavni poti prilastil, ampak vladal je zgolj z močjo svojega velikanskega duha, kateremu se je atensko ljudstvo prostovoljno in radovoljno uklanjalo.

(Konec prih.)

POTERGANE STRUNE.

V.

V vas nazaj pripeljal se je gospod kaplan sam, Valentin pa je odišel na tuje nekam, kam, ni povedal in prašal ga ni nihče. Kedó bi li Valentina pogrešal, saj so mu dali slovo že pred leti, vsi, tudi Lenica, ki se je, Bog vedi zakaj, še pomišljala. Z domačim svetom je Valentin račun končal, in tudi svet z njim. Za kar je imel tirjati še ta svoj svet, na katerem so mu minole mlade pa tako terpke ure, povezal je v culico in — šel je. Nihče ni več govoril o njem, in celó tako je bilo ljudem po vasi, kakor bi se to moralo enkrat zgoditi. Ta nadložni človek je neki vso vas kazil. Čast Bogu, da je šel! Če so ga kje in kedaj v misel jemali, bilo je le v šali, ali pa če so hoteli Lenico dražiti. Pa dolgo tudi to ni trajalo. V malo tednih je izginil tudi ta spomin izmed ljudi.

Valentin je bil pozabljen.

Štiri ali pet let je minolo, ko se pripelje nekega dné velik, bradat in imeniten gospod v lepem vozu po vasi doli. Trop radovednih, moških in ženskih nabere se pred Frojánovo hišo, kjer se je kočija vstavila in gospod izstopil. Stvar, zavoljo katere so ljudje z glavo zmajevali, bila je ta: gospod je kupil od Frojána neko raztergano, na pol poderto in vso trohljivo leseno kočo, od vasi nekoliko v stran pomakneno, še prave, dobre poti do nje ni bilo. Zastonj bi je ne hoteli, dejali so ljudje, pa — kupi jo gospod, tako bogat, imeniten gospod! In zakaj ravno to, zakaj ne kako drugo? Za dober denar bi bila mnogokatera na prodaj. Čez to zapreko niso prišli najmodreji možganje. Res je, da jo je gospod cenó kupil, a vendar so se skerbne glave vpraševale, če je pa gospod pri pravi pameti tudi. Kmečkega človeka bi bilo sram skoro zahajati vanjo, kaj bode pa gospod z njo počel?

Nič! — Takoj prihodnji teden, v ponedeljek, jelo so se pridne roke poskušati nad ostarelim pohištvom. Do tal ga je dal gospod podreti. Mnogo opravka to delo se ve da ni dalo, vsak korenjak bi jo bil lahko na dvoje razrinil. En mesec po tem pa se je jelo dvigati širno zidovje iz tal, in ko je prišla zima v deželo, stala je lepa, široka hiša dozidana in pobeljena, najlepša v vasi, nad vratih pa je

visela črna plošča z belimi čerkami: „Valentin Bilčar, podobar in kamnarez“.

Bilo je spomladi za tem, in lep, prijazen dan. Po vasi je priderčala ravno ista kočija, ko leto vsorej, a sedaj sta sedela dva v nji, oni bradat velikanski gospod, ki je bil že lani tu, drugzega pa ni bilo takoj spoznati: še le ko se je voz pred ono novo hišo vstavil in je izstopil iz njega majhen, šepast človek, izvil se je vaščanom iz ust zdih začudenja: „Ha, Valentin!“

Dà, stari znanec, Valentin se je vernil! A danes ni več oni zaničevani človek, ni več oni, sicer le od malo koga pomilovani ubožec, kakor je bil pred kacimi petemi leti. Sedaj nosi gosposko obleko, zlato in drago kamenje se mu sveti na rokah. Nova hiša je njegova nova domačija, spremljevalec njegov pa je mojster, slaven mož, pri katerem se je podobarstva učil. Naglo je gospod mojster upoznal nenavadno nadarjenost svojega učenca. Na ta zaklad in na njegovo moško pošteno besedo posodil je denarja, kolikor ga je Valentin k izpolnitvi svoje najgorkeje želje potreboval. Na tem kraji, v oni prejšnji ubožni koči se je Valentin rodil. V nji je preživel svojo revno otroško mladost, dokler ni revščina pahnila njega in mater ven pred prag v roke usmiljenih ljudi. Naj je človek skusil tudi največje gorje, vendar, ali morda ravno zato vleče ga nazaj v kraj, kjer je stekla njegova zibelka in so mu položili očeta in mater pod zeleno rušo. Še več, Valentinu so verhu tega ravno tu nesli njegovo prvo ljubezen k pogrebu.

Kako so se sedaj oni ponašali in glave kvišku nosili, ki so dejali kedaj, da bi Valentin postal človek, kakor malokedó, naj bi ubožca božja šiba ne bila tako zeló vdarila.

Kar v glavo jim ni hotelo iti, s katero čudežno močjo li vleče Valentin ljudi nase, ker le malo časa zatem jela je po njem vpraševati imenitna gospoda z bližine in daljave, in skoro ni minol teden, da ni eden ali drug gospode postajal v njegovi delárnici; delo pa so mu, tako se je izvedelo, z dražim denarjem plačevali.

Dà, celo kmečko ljudstvo, celó verstniki njegovi, ki so z njim kedaj brili one paglavske norce, odkrivali so se „gospodu Valentinu“, kedar jih je srečeval. Neka čudna moč jim je snemala klobuke z glav in mnogokoga je bilo celo sram, da ga je bil tako častno pozdravil, a ko mu je prišel prihodnjič nasproti, storil ni drugače.

Le nekoga v vasi ni Valentin nikoli srečal — Brodarjeve Lenice! Kedar bi bila morala drug mimo družega iti, zavila sta se eden ali drugi na stran, a kedar se ni bilo moč vmakniti ne na levo, ne na desno, vernila sta se, mnogokrat oba naenkrat.

To je bilo čudno znamenje, posebno se je zdelo onim takó, ki so natanko dobro vedeli, kaj je pripeljalo Valentina v vas nazaj, in ki jim ni bila nobena reč na svetu bolj gotova, kakor ta, da bosta Valentin in Lenica kedaj še mož in žena. „Stare ljubezni rjá ne .je“, ta pregovor je bil vaščanom sedaj veljavniši, ker so se Valentinove razmere takó celó zboljšale.

(Konec prih.)

PLAVICE IN SLAK.

Spisuje Ivan z Verha.

III.

GOSPOD ANTON.

(Konec.)

Notri v sobi je bilo že vse napolnjeno sè samo gospodo. Konec sobe pa je bil malo vzvišen prostor, kjer je sedelo četvero ali petero eiganov s črnimi bradami in černo obleko. Vsak je imel kaj v roci, eden gosli, drugi malo več gosli, tretji prav tiste velike gosli, bas se jim neki pravi, in druga dva sta imela neko orodje v rokah, ki ni bilo podobno ne goslim, ne klarinetu, ne kaki drugi stvari, jaz ne vem, kaj je bilo.

„No!“ mislil sem si, „vi boste pač kaj opravili!“ O harmoniki in klarinetu ni bilo ne duha, ne sluha.

Kar sem si mislil, to se je res zgodilo. Ko se je vse napolnilo, jeli so škripati, da so človeka morala ušesa boleti, vsak svojo; pa komaj je kateri dva ali trikrat po goslih potegnili, jel je vedno z nova privijati. Meni se ni hotelo nikakor dopasti, in tudi enemu eiganov ne. Ko se mu je že preveč zdelo, vdaril je z neko černo paličico na neke gare, kjer je ležal kos papirja. In res, takoj so utihnili in tudi doli po sobani je ljudstvo obmolknilo. Nikogar pa to ni toliko veselilo, kakor mene, češ, sedaj bodo jeli vsaj bolj pametno gosti. Rad bi bil vedel, zakaj se ga drugi také boje, pa ker je bilo vse tiho okrog mene, nisem se upal vprašati. Po kratkem molčanju dá jim oni prvi eigan zopet znamenje s paličico, in pričeli so také lepo gosti in piskati, da se mi je zdelo kakor v nebesih. „Dobro da si prišel, mislil sem si, ko bi tebe ne bilo, kedó vé, koliko časa bi bili še škripali.“ Pa kmalo sem videl, da le od začetka, prav malo časa so se ga bali, pozneje skoro nič, in čim bolj je pretil in pretil najjenjajo, tim glasneje so pritiskali, tim lepša je bila godba, také da je kaj malo mankalo, da nisem zavpil nad njim, naj jih pusti v miru, saj dobro godejo. Toliko se pa vendar nisem mogel premagati, da ne bi bil vprašal svojega soseda na levi: „Povejte mi vendar, kedó je vendar ta eigan, ki se nad svojimi tovariši toliko jezi in maha s paličico, kakor bi mu šlo za milijone. Saj zdaj vendar dobro godejo?“

Pa bedak se mi nasmeja, ter pogleda na drugo stran. Ali mi more kedó zameriti, da ga nisem poznal, ko sem bil še le perve dni na Dunaji? Dà, Dunajčanje so bedasti ljudje; moj sosed na desni je bil prijazniši; iz lastne volje mi pravi: To je „kápel majster“. Potem se je pa tudi posmejati! — „Kakó pa to?“ vprašam soseda, „da nima nikakega pokrivala, če se že také imenuje?“ — Na to sta se oba skoro na glas zasmijala.

„Lej Matija“, dejal sem si, „molčal bi bil. S tvojo nemščino ne boš daleč prišel. Zakaj si usta hladiš in se daješ ljudem v zobe?“

Z nikomer nisem hotel več besede ziniti, poslušal sem le ter na tihem pomiloval glavarja ciganskega. Skoro četert ure je pretil s paličico, a bolj ko je mahal okrog sebe, manj je pomagalo. Časih je malo prejenjal, in takrat so tudi cigani jeli bolj po tiho in počasi gosti; a kmalo so ga zopet spravili v jezo, in vse pretenje je bilo zastonj. Še le, ko se je njim zdelo, jenjajo. Meni naj bi se tako vèdli! Pa se vé da ni čudo, ona paličica je bila celo za otroke preslaba.

Komaj so godci prestali, jeli so poslušalci svojo gosti. Povem vam, kaj takega še nisem slišal ne doživel. Menil sem, da sedim med samimi brezumniki. Pa kako so poslušalci godli? Ker ni nihče prinesel seboj ne gosli, ne harmonike, ne kaj družega, razbijali so nekateri na roke, drugi cepetali z nogami, drugi zopet bili z rokami in nogami. Verjemite mi, tako je bilo, kakor okrog babilonskega stolpa, ko je Bog ljudem jezik zmedel. Ne vem, kaj je bilo poslušalcem, cigani so se vendar kaj dobro obnesli, in res, slišal sem izmed hruma nekaj glasov, ki so klicali: „Dobro, dobro!“ a drugi so vpili le vedno: „Pravo, pravo!“ In vendar — prave ni hotel nihče začeti. Tudi jaz sem jel kričati: „Pravo, pravo!“ češ, kako lepa bo de li še prava, ko mi je že ta toliko dopala. Ljudje so jo pač morali že večkrat slišati in dobro poznati, ker niso povedali katero, ampak so zahtevali le tisto pravo.

Nekaj časa sem jo tudi jaz zahteval, a da bi bil šum bolj raznoversten, izbral sem si jaz eno pravo in zazvižgal sem:

„Zvedel sem nekaj novega,
Od mojega dekleta zaljubljenega“.

Pa kmalo so me jeli pisano gledati in naposled mi eden celo obljubi, da me bo nesel skozi vrata, ako ne jenjam takoj.

„Kaj? skozi vrata? Kedó pa? Ali verjamete“, pravim jim, ker se jih je jelo zbirati okrog mene, in si zavišem rokave, „kolikor vas je tu, vse znesem skozi vrata. Le poskusimo se! In koliko ste pa vi več plačali, ko jaz. Menite, če vi nobene ne znate, in le kličete, naj vendar kedó pravo prične, da so drugi tudi tako bedasti?“ in zazvižgal sem:

„Kaj maram, k' sem sam“.

Pa kakor bi mignil, planilo jih je name kakih šest ali osem, in skoro bi me pahnili ven čez prag. — Gospod Anton, če se mi rog do takrat ne zaceli, pokazal vam bodem, kako velik mi je zrastel.

Kaj ne, če človek hoče reči: „Jaz sem že kaj izkusil, jaz sem bil že kje po svetu“, tak se za par rogov več ali manj ne sme meniti. Govoril sem o tej stvari ravno včeraj sè svojim novim gospodarjem. „Kako naj se vendar človek véde pri vas“, vprašal sem, „kar stori, nič vam ni prav“.

Glejte, kar drugi storé, če je pošteno se vé da, storite tudi vi in dobro boste izhajali. Na roke bi bili pokali, kakor so drugi, in stvar bi se bila boljše končala. — Z Bogom!

Matija.

SLOVENSKI GLASNIK.

Pregled najnovjše serbske literature.

(Dalje.)

Po Vukovi smerti je izdala njegova vdova nemško-serbski besednjak (Deutsch-serbisches Wörterbuch). Ostala nekatera dela so doživela več izdanj, zlasti serbske narodne pesmi.

Vuk je sè svojim delovanjem dosegel, da je „serbski jezik“ dospel do svojega prava v slovstvu, a jezik „slavenski“, „ruskoslavenski“ se mu je povsod umikal z mesta. Ali tudi pisati v lepem, čistem jeziku je bilo Vuku s početka jako težko. Da bi čul, kako kje govore, prehodil je Vuk vse serbske kraje. Načelo mu je bilo: „tako pisati, kakor narod govori“. Ker se pa tudi po Serbskem v raznih krajih drugače govori, nastali bi po tem načelu razni literarni jeziki, če bi vsakodó pisal tako, kakor v njegovem kraju govore. Neogibno je tedaj treba bilo, da si je Vuk izvolil najlepše narečje, v katerem naj bi pisali vsi pisatelji. Izmed vseh serbskih narečij je južno najlepše in najčisteje, to si je tedaj Vuk izvolil za slovstveni jezik, ker ga govori največi del serbskega naroda in ker so v njem spevane skoro vse narodne pesmi. V svoj slovstveni jezik jemal je Vuk vse, kar se mu je zdelo najboljše in najpravilnejše, in si je prizadeval, da bi bil zmirom dosleden v svoji pisavi. Sè svojim „Rječnikom“ je pokazal pisateljem, kako naj pišejo. Seveda besednjak je jako koristil prvim pisateljem, kateri so hoteli pisati v čistem jeziku; ker se pa jezik razvija od dne do dne in ker je sam Vuk znal, da ni moči spisati popolnega besednjaka in sicer v jeziku, kateri se še le razvija, ravno zaradi tega bilo ga je treba dopolnjevati.

Vsi učenjaki so priznali, da je Vukov pravopis najboljši, kar jih je na svetn, ker serbski jezik, napisan v Vukovem pravopisu, je ravno tak, kakoršen izhaja iz ust tistega, ki ga dobro govori, s čimer se ne more ponášati noben pravopis. Kako iz korena beseda postaje in po katerih zakonih, to ima določiti slovnica; pravopis je samo zato, da nam pokaže jezik, kakoršen je, ker pravopis služi jeziku, a ne narobe. (Dalje prih.) T.

Listnica uređ. Vsem čč. naročnikom Zvonovim! Kakor gotovo vse naše bralce, tako veseli tudi nas, da se je g. Jurčiš odločil nadaljevati in še letos zveršiti svojo „Lepo Vido“. Ali to nas je vendar spravilo v neko stisko zaradi prostora. Na mesto „Lepe Vide“ je prišla za odškodovanje bralcem „Rosana“. To povest je bil pisatelj osnoval za ves tečaj prihodnjega leta. Ker je pa bilo potreba začeti z njo sredi leta, moral jo je skrajšati, kar je bilo neljubo njemu in gotovo ne na korist povesti. Enako se je menda godilo tudi g. Jurčiču z „Lepo Vido“. Zdaj ko se je zopet prikazala „Lepa Vida“, morala se je uboga „Rosana“ še bolj skerciti, ker je prostor pretesen. Svetovalo se nam je, naj nadaljujemo „Rosano“ prihodnje leto; to se nam ni zdelo prav — pošteno. Naročnik ima pravico zahtevati, da naj bode vsak spis v listu konci leta končan. Prosimo torej, naj se nam blagovoljno izpregleda, ako ni vse uréjeno, kakor bi moralo biti. „Habent sua fata libelli“ — to so neprijetnosti uredniške!

Zvon izhaja 1. in 15. dan meseca; naročnina 4 gl. za vse leto; 2 gid. za polleta. Napis: Redaction des „Zvon“, Wien, Währing, Zellerhof 6.

Izdaje iu ureduje: Jos. Stritar.

Tiskata: A. Keiss in P. Horn.